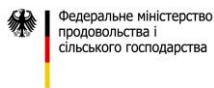

Підтримку надає:

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Випуск 12/2023

МОНІТОРИНГ аграрного законодавства України

Листопад 2023 року

1. Загальне аграрне законодавство (АПД)

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у листопаді 2023 р.

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України в першому читанні у листопаді 2023 р.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у листопаді 2023 р.

2. Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Прийняття, відхилення, підписання, набрання чинності нормативно-правовими актами у сфері земельних відносин

Законопроектна діяльність

В серії публікацій «Моніторинг аграрного законодавства України» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://portal.rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з цього огляду не може розглядатися як юридична консультація. АПД та Фаховий діалог з земельних питань не несуть відповідальності за правильність тверджень.

Виконавці

Оперативний партнер
проекту

Виконавець Фахового діалогу
з земельних питань

1. Загальне аграрне законодавство

Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності у листопаді 2023 року

Видатки державного бюджету на аграрний сектор у 2024

Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» № 3460-IX від 09.11.2023. Закон набирає чинності 01.01.2024.

Положеннями Закону передбачається наступний розподіл видатків на аграрний сектор у 2024р.:

- 2 млрд. грн. – компенсація витрат на розмінування с/г земель;
- 1 млрд. грн. – часткова компенсація вартості с/г техніки та обладнання вітчизняного виробництва;
- 1,37 млрд. грн. - безповоротна державна допомога на створення або розвиток переробних підприємств; для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства; для створення або розвитку тепличного господарства;
- 205 млн. грн. – державна підтримка с/г товаровиробників, з них:
  - 200 млн. грн. - на підтримку с/г товаровиробників, які використовують меліоровані землі, та організацій водокористувачів;
  - 5 млн. грн. – на доплату ЄСВ для сімейних фермерських господарств;
- 796 млн. грн. - субсидія на одиницю оброблювальних угідь с/г призначення (1 гектар) на територіях, де завершені бойові дії та тимчасова окупація;
- 1,65 млрд. грн. - фінансування Держгеокадастру, з них:
  - 16 млн. грн. – на проведення інвентаризації земель та оновлення картографічної основи Державного земельного кадастру,
  - 80,8 млн. грн. – на проведення земельної реформи;
- 7,4 млрд. грн. - фінансування Держпродспоживслужби України, з них:
  - 3,8 млрд. грн. – на заходи державного ветеринарно-санітарного контролю,
  - 703,6 млн. грн. – на протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро;
- 427 млн. грн. – фінансування Державного агентства лісових ресурсів України, з них:
  - 293 млн. грн. – на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів;
- 1,73 млрд. грн. – фінансування Державного агентства меліорації та рибного господарства України, з них:
  - 121 млн. грн. – на організацію діяльності рибовідтворювальних комплексів;
  - 1,16 млрд. грн. – на експлуатацію державного водогосподарсько-меліоративного комплексу.

Затвердження Порядків проведення сертифікації насіння

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядків проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форм сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал» № 1210 від 17.11.2023. Постанова набирає чинності 23.11.2023.

Постановою затверджуються:

- Порядок проведення сертифікації насіння, видачі та скасування сертифікатів на насіння;
- Порядок проведення сертифікації садивного матеріалу, видачі та скасування сертифікатів на садивний матеріал;
- форма сертифіката, що засвідчує сортові якості насіння;
- форма сертифіката, що засвідчує сортові якості садивного матеріалу;
- форма сертифіката, що засвідчує посівні якості насіння;
- форма сертифіката, що засвідчує товарні якості садивного матеріалу.

Врегулювання питань оренди гідротехнічних споруд

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання оренди гідротехнічних споруд» № 1151 від 03.11.2023. Постанова набирає чинності 11.11.2023.

Постановою запроваджується механізм надання в оренду гідротехнічних споруд для цілей аквакультури та гідротехнічних споруд рибогосподарських технологічних водойм. Для цього, окрім іншого, затверджуються:

- Порядок надання в користування на умовах оренди гідротехнічних споруд для цілей аквакультури;
- Порядок надання в користування на умовах оренди гідротехнічних споруд рибогосподарської технологічної водойми;
- типовий договір користування на умовах оренди гідротехнічною спорудою для цілей аквакультури;
- типовий договір користування на умовах оренди гідротехнічною спорудою рибогосподарської технологічної водойми.

Новий Голова Державного агентства водних ресурсів України

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про призначення Янчука М. О. Головою Державного агентства водних ресурсів України» № 1084 від 28.11.2023.

Даним розпорядженням Янчук Михайло Олександрович призначається Головою Державного агентства водних ресурсів України на строк не більше 12 місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Законопроекти, прийняті Верховною Радою України у першому читанні у листопаді 2023 року

Додаткові правила експорту зернових

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» №

10168-2 від 06.11.2023. Законопроект прийнято за основу 21.11.2023, готується на друге читання.

Законопроектом, зокрема, передбачається що експорт зернових та олійних культур, рослинної олії та макухи зможуть здійснювати виключно платники податку на додану вартість. На кожну позицію товару потрібно буде скласти податкову накладну та реєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних до дня подання митної декларації.

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у листопаді 2023 року

Узгодження юридичних питань щодо етикеток до пестицидів

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо поводження з пестицидами і агрохімікатами в Україні» № 10207 від 03.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Гайду О.В., Кучер М.І. та ін. (партії «Слуга народу», «За майбутнє», «Батьківщина», депутатська група «Довіра»)).

Законопроектом передбачається уповноважити Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України затверджувати форми та зміст етикеток пестицидів і агрохімікатів.

Вихід з угоди про співробітництво в сфері генетичних ресурсів культурних рослин держав-учасниць СНД

Проект Закону «Про вихід з Угоди про співробітництво в сфері збереження і використання генетичних ресурсів культурних рослин держав — учасниць СНД» № 0234 від 08.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Шмигаль Д.А. (Кабінет Міністрів України)).

Законопроектом пропонується вийти з Угоди про співробітництво в сфері збереження і використання генетичних ресурсів культурних рослин держав-учасниць СНД, вчиненої 04.06.1999 року в м. Мінську.

Легалізація договорів оренди

Проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо врегулювання деяких питань обміну правами користування земельними ділянками»

ми, які виникли до 1 січня 2019 року» № 10245 від 10.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Мороз В.В. (депутатська група «Відновлення України»)).

Положеннями законопроекту встановлюється, що власники та орендарі земельних ділянок с/г призначення, розташованих у масиві земель с/г призначення, які в період дії договору оренди здійснили обмін належними їм правами користування земельними ділянками у період до 01.01.2019 року без укладання договорів або реєстрації права оренди, повинні укласти договори оренди відповідних земельних ділянок у порядку, визначеному Законом України «Про оренду землі» або зареєструвати право оренди у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Оренда частини земельної ділянки

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких питань оренди земельної ділянки» № 10246 від 10.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Мороз В.В. (депутатська група «Відновлення України»)).

Метою законопроекту є встановлення можливості оренди частини земельної ділянки, яка сформована та відомості про яку внесені до земельного кадастру.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Дострокове розірвання договорів оренди земель із багаторічними насадженнями

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі» щодо врегулювання деяких питань розірвання договору оренди землі у судовому порядку» № 10248 від 10.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Мороз В.В. (депутатська група «Відновлення України»)).

Законопроектом пропонується, що у випадку дострокового розірвання договору оренди землі судом має встановлюватись факт наявності на земельній ділянці багаторічних насаджень, інших об'єктів нерухомості, які знаходяться у власності орендаря, та правові наслідки такого припинення договору оренди землі.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Приватизація земель під час дії воєнного стану

Проект Закону «Про внесення змін до підпункту 5 пункту 27 Розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо приватизації земельних ділянок під час дії воєнного стану громадянами України, які розпочали приватизацію ще до військової агресії російської федерації проти України, а саме до 24 лютого 2022 року» № 10285 від 24.11.2023, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Гончаренко О.О. (партія «Європейська солідарність»)).

Положеннями законопроекту пропонується дозволити приватизувати земельні ділянки під час дії воєнного стану громадянам України, які отримали дозвіл на розроблення документації із землеустрою з метою такої безоплатної передачі ще до військової агресії Російської Федерації проти України, а саме до 24.02.2022 року.

Додаткова інформація до з/п міститься у розділі 2 «Земельне законодавство» даного випуску.

Автори, редакція та контакти:

Загальне аграрне законодавство (АПД)

Підготовка проєкту: Катерина Лелет

Моніторинг та редакція видання українською

мовою: Марія Ярошко – Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)

Редакція видання німецькою мовою: Симан Юрк – ІАК Аграр Консалтинг ГмБХ (виконавець проєкту АПД)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de

2. Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

I. Прийняття, відхилення, підписання, набрання чинності нормативно-правовими актами у сфері земельних відносин

09.11.2023 року Верховною Радою України було прийнято за основу законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» (р.№ 9627 від 21.08.2023), внесений н.д. Кисилевським Д.Д., Чорноморовим А.О. та ін.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42522>

Аналіз законопроекту наведений у звіті за серпень 2023 року.

II. Законопроектна діяльність

24.11.2023 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища» (р.№ 10289), внесений н.д. Пуртовою А.А., Арахамією Д.Г., Дубновим А.В. та ін.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43288>

Законопроект пропонує встановити, що передача у постійне користування, зміна цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності для розміщення Національного військового меморіального кладовища здійснюється з такими особливостями:

- місце розташування Національного військового меморіального кладовища визначається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни; вилучення земельних ділянок із постійного користування

може здійснюватися без погодження землекористувача, який належить до державної, комунальної власності.

- у разі вилучення земельної ділянки за згодою землекористувача, йому може бути передана у користування інша земельна ділянка державної, комунальної власності. У разі передачі на заміну земельної ділянки, збитки землекористувачу, пов'язані із вилученням земельної ділянки, не відшкодовуються;
- припинення права постійного користування, зміна цільового призначення земельних ділянок здійснюється без дотримання функціонального зонування території, без погодження Кабінету Міністрів України (у разі зміни цільового призначення земельних ділянок державної та комунальної власності природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, історико-культурного, лісгосподарського призначення, внаслідок якої земельні ділянки виводяться із складу таких категорій, особливо цінних земель), без відшкодування втрат лісгосподарського виробництва та збитків землекористувачам, які належать до державної та комунальної власності;
- зміна цільового призначення земельних ділянок, відомості про які внесені до Державного земельного кадастру, які передаються у постійне користування державній установі або державному підприємству, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни, для розміщення Національного військового меморіального кладовища не потребує розроблення документації із землеустрою, крім випадків необхідності поділу, об'єднання земельних ділянок.

При цьому законопроект встановлює, що зміна цільового призначення земельних ділянок не може здійснюватися з урахуванням вищевказаних можливостей у разі, якщо земельна ділянка належить до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель водного фонду, а також до територій житлової забудови, визначених затвердженою містобудівною документацією на місцевому рівні.

Коментар: внесення законопроекту викликано відхиленням подібного законопроекту р.№ 9676 і повністю повторює його зміст. Доцільність прийняття законопроекту лежить у політичній площині.

24.11.2023 року у Верховній Раді України був зареєстрований законопроект «Про внесення змін до підпункту 5 пункту 27 Розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України щодо приватизації земельних ділянок під час дії воєнного стану громадянами України, які розпочали приватизацію ще до військової агресії російської федерації проти України, а саме до 24 лютого 2022 року» (р.№ 10285 від 24.11.2023), внесений н.д. Гончаренком О.О.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43286>

Законопроект пропонує дозволити протягом дії воєнного стану безоплатну передачу у приватну власність громадянам України земель державної, комунальної власності, на які було надано дозвіл на розроблення документації із землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації до введення воєнного стану в Україні.

Коментар: законопроект оцінюється негативно. Практика безоплатної приватизації земельних ділянок показала високу корупціогенність даної процедури.

Слід також додати, що існуюча система безоплатної приватизації земельних ділянок не є ринковим механізмом і породжує суттєві перекоси у розподілі земель державної, комунальної власності.

10.11.2023 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі» щодо врегулювання деяких питань розірвання договору оренди землі у судовому порядку» (р.№ 10248), внесений н.д. Морозом В.В.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43120>

Законопроект пропонує встановити, що у разі розірвання договору оренди землі за рішенням суду суд «встановлює факт наявності на земельній ділянці

багаторічних насаджень, інших об'єктів нерухомого майна, що знаходяться у власності орендаря, та визначає правові наслідки такого припинення договору оренди землі. У разі наявності на земельній ділянці багаторічних насаджень, інших об'єктів нерухомого майна, що знаходяться у власності орендаря, суд з урахування підстав припинення права користування земельною ділянкою постановляє рішення про розірвання договору оренди земельної ділянки з обов'язковим вирішенням питання щодо приведення земельної ділянки до стану, в якому вона була до надання її у користування орендарю та визначенням строку з якого такий договір є припиненим. Якщо приведення земельної ділянки до стану, в якому вона була до надання її у користування орендарю, заборонено законом або є недоцільним у зв'язку з явним перевищенням вартості насаджень, інших об'єктів нерухомого майна порівняно з вартістю земельної ділянки, суд може з урахуванням підстав припинення права користування земельною ділянкою постановити рішення про викуп власником майна земельної ділянки, на якій вона розміщена, або про викуп власником земельної ділянки такого майна».

Коментар: законопроект оцінюється неоднозначно. Пропозиції стосовно примушення на законодавчому рівні власника земельної ділянки продати орендовану земельну ділянку її орендарю, який заклав на цій земельній ділянці багаторічні насадження, не підтримуються. Умови реалізації права орендаря на закладення на орендованій земельній ділянці багаторічних насаджень, а також правові наслідки дострокового припинення договору оренди, мають регулюватися обома сторонами договору оренди. Крім того, законопроект не враховує вимоги статті 79 Земельного кодексу України, яка поширює право власності на земельну ділянку на багаторічні насадження, які розташовані на ній.

Пропозиції щодо правових наслідків дострокового припинення договору оренди земельної ділянки, на якій розташований об'єкт нерухомості, що є власністю орендаря, є слушними.

10.11.2023 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання деяких питань оренди земельної ділянки» (р.№ 10246), внесений н.д. Морозом В.В.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43118>

Законопроект пропонує встановити, що об'єктом оренди землі може бути не лише земельна ділянка, а й її частина.

Коментар: законопроект оцінюється негативно. Положення законопроекту не узгоджений із іншими нормами законодавства, зокрема щодо: державної реєстрації похідних речових прав на частини земельних ділянок; щодо можливості та порядку внесення відомостей про частину орендованої земельної ділянки до Державного земельного кадастру; порядку сплати орендарями до відповідних бюджетів орендної плати за оренду частин земельних ділянок державної, комунальної власності; порядок проведення нормативної грошової та експертної оцінки частин земельних ділянок тощо. Тому норми законопроекту неможливо реалізувати на практиці.

10.11.2023 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо врегулювання деяких питань обміну правами користування земельними ділянками, які виникли до 1 січня 2019 року» (р.№ 10245), внесений н.д. Морозом В.В.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43117>

Законопроект пропонує встановити, що власники та орендарі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, розташованих у масиві земель сільськогосподарського призначення, які в період дії договору оренди здійснили обмін належними їм правами користування земельними ділянками у період до 01.01.2019 року без укладання договорів або реєстрації права оренди (суборенди), у тримісячний строк з моменту набуття чинності цим пунктом мають укласти договори оренди (суборенди) відповідних земельних ділянок у порядку визначеному Законом України «Про оренду землі» або зареєструвати право оренди (суборенди) у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Для укладення договору оренди (суборенди) в порядку обміну правами користування земельними ділянками особа, якій належить право користування істотною частиною масиву земель сільськогосподарського

призначення, письмово звертається до другої сторони з пропозицією укласти договір оренди (суборенди). Друга сторона протягом одного місяця з дня одержання пропозиції зобов'язана розглянути звернення, підписати договір або надати письмову мотивовану відмову в його укладенні. У разі ненадання стороною відповіді щодо відмови укладення договору оренди (суборенди) такий договір вважається укладеним з моменту закінчення зазначеного строку. Якщо згоди щодо укладення договору оренди (суборенди) не досягнуто такий договір визнається укладеним за рішенням суду.

Коментар: законопроект оцінюється негативно. Відповідно до статті 126 Земельного кодексу України «право власності, користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень"». Частиною другою статті 3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» встановлено, що «речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що підлягають державній реєстрації відповідно до цього Закону, виникають з моменту такої реєстрації». Таким чином, запропонована законопроектом легалізація укладених без правових підстав договорів оренди, суборенди земельних ділянок суперечить загальним засадам земельного законодавства та законодавства з питань державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. А укладення договорів оренди землі «в порядку мовчазної згоди» грубо порушує права власників, користувачів земельних ділянок.

07.11.2023 року у Верховній Раді України зареєстрований законопроект «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо окремих питань розпорядження і користування майном у пунктах пропуску через державний кордон України, а також щодо надання та використання земельних ділянок у зонах митного контролю» (р.№ 10224), внесений н.д. Крейденком В.В.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43127>

Законопроект (у сфері земельних відносин) пропонує:

1. Встановити, що у межах пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення, земельні ділянки, нерухоме майно та службові приміщення, де митні органи здійснюють митні формальності, є державною власністю і не підлягають приватизації, відчуженню, передачі у користування, спільну діяльність або заставу.

Коментар: принципів заперечень немає. В той же час законопроект не дає відповіді на питання, яким чином до державної власності потраплять земельні ділянки, де митні органи здійснюють митні формальності, і які на момент набрання чинності законом, перебувають у комунальній або приватній власності.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, що є власниками, або користувачі (балансоутримувачі) земельних ділянок, нерухомого майна та службових приміщень, в межах пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення, де митні органи не здійснюють митні формальності, можуть надавати, за попереднім погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, у тимчасове користування відповідні приміщення та земельні ділянки для службових потреб підприємств, діяльність яких пов'язана із забезпеченням функціонування пунктів пропуску, та підприємствам сфери обслуговування відповідно до закону.

Коментар: пропозиції (у сфері земельних відносин) оцінюються негативно. Право надання в оренду земельних ділянок їх власниками і так передбачено Земельним кодексом України та Законом України «Про оренду землі». Запровадження обов'язкового погодження такої передачі з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику порушує права власників земельних ділянок. Натомість, доцільніше було б встановлення вимог щодо функціонування тих чи інших об'єктів в межах пунктів пропуску через державний кордон України для автомобільного сполучення, які були б обов'язкові для усіх землекористувачів.

3. Зазначити у Земельному кодексі України, що «земельні відносини, що виникають при наданні та використанні земельних ділянок у зонах митного контролю, регулюються цим Кодексом з урахуванням особливостей, визначених Митним кодексом України».

Коментар: пропозиції оцінюються негативно. Розпорошення положень, що регулюють земельні правовідносини між законодавчими актами різних сфер ускладнює правозастосування.

10.11.2023 року у Верховній Раді України було зареєстровано законопроект «Про внесення змін до статті 392 Цивільного кодексу України щодо визнання права власності осіб, які мають право на приватизацію майна у межах норм безоплатної приватизації» (р.№ 10247), внесений н.д. Морозом В.В.

Текст законопроекту:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43119>

Законопроект пропонує встановити, що «особи, які мають право на приватизацію майна у межах норм безоплатної приватизації можуть пред'явити позов щодо визнання права власності у порядку безоплатної приватизації, у випадках визначених законодавством».

Коментар: законопроект оцінюється негативно, оскільки порушує статтю 143 Конституції України щодо права територіальних громад та обраних ними органів місцевого самоврядування управляти земельними ділянками комунальної власності та статтю 122 Земельного кодексу України щодо права органів державної влади розпоряджатися земельними ділянками державної власності.

Автори, редакція та контакти:

Земельне законодавство (Фаховий діалог з земельних питань)

Моніторинг та редакція видання українською мовою: Сергій Біленко

Редакція видання німецькою мовою: Катя Делльс, Аудріус Паура

Німецько-український агрополітичний діалог (Фаховий діалог з земельних питань)

Тел. +38 066 598 14 40

info@apd-ukraine.de

www.apd-ukraine.de